

## Activiteitenkalender

zondag 6 maart, 14 u.

### Wandeling op de Thaborberg

**Afspraak:** Parking Michielsheem, Kattebroekstraat 199, 1700 Dilbeek (afrit 12 op de Ring, richting Brussel)

zaterdag 19 maart, 20 u

### Nacht van de Duisternis

**Afspraak:** Gemeenschaplokalen, Donkerstraat 32, 1750 Gaasbeek (i.s.m. Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën, Milieuorganisatie Lennik en Platform Lichthinder)

### Aparte activiteit voor kinderen!

woensdag 23 maart, 14 u.

### Wandeling op de Thaborberg

**Afspraak:** zie boven

zondag 3 april, 8 u.

### Vogelwandeling op de Thaborberg

**Afspraak:** zie boven

woensdag 13 april, 14 u.

### Wandeling op de Thaborberg

**Afspraak:** zie boven

zondag 24 april

### Busuitstap Vlaamse Ardennendag

**Afspraken:** zie artikel hiernaast

### Aparte activiteit voor kinderen!

donderdag 5 mei, 14 u

### Lentewandeling in de Wolfspuiten

**Afspraak:** parking Westrand, Dilbeek

### Aparte activiteit voor kinderen!

zondag 19 juni, 14 u

### Van Begijnenborre naar Bodegem

**Afspraak:** Snikbergstraat, 1700 Dilbeek (aan spandoek Natuurpunt)

vrijdag 1 juli, 9 u

### Familieuitstap met de bus naar Parc Chlorophylle

**Afspraak:** parking Westrand, Dilbeek  
**Speciaal voor kinderen!**

zondag 31 juli, 14 u

### Van Scheutbos naar Kattenbroek

**Afspraak:** Michielsheem (zie boven)

Deelname: gratis voor leden, 1 € voor niet-leden, tenzij anders aangegeven.

#### Contactpersonen:

**Algemeen:** Eric De Jonge

02/567 04 38 – eric.dejonge@skynet.be

**Vogels:** Willy Paessens

02/466 43 90 – paessenswilly@scarlet.be

**Amfibieën:** Alain Goethals – 02/569 50 13

Amfibieënwerkgroep.dilbeek@versateladsl.be

**Persrelaties:** Myriam Wouters & Erik Loosveldt

02/567 25 11 – erik.loosveldt@advalvas.be

**Inschrijving voor activiteiten:** Louis De Leeuw

02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be

rekening: 000-3250101-19

**Natuur•contact & website:** Marc Bruneel

02/466 63 28 – info@natuurpunt-dilbeek.be

website: www.natuurpunt-dilbeek.be



↑ Bos t'Ename

# Kom mee genieten van de Vlaamse Ardennen



↑ De kasseien van de Oude Kwaremont

## op 24 april

*De bellingen van de Vlaamse Ardennen zijn wereldberoemd. In de welerwereld dan toch. De Koppenberg, de Berendries en andere Kwaremonten zorgen telkens weer voor epische taferelen in de Ronde van Vlaanderen. En wat de Ronde van Vlaanderen is voor de wielervanaat, is de Vlaamse Ardennendag voor de natuurliefhebber: een topklassieker. Dit jaar staat bij bovendien op het programma van de Dag van de Aarde. Een mooie gelegenheid om eens deel te nemen, vonden we. Nee, niet op de fiets, wel met de bus...*

### Voorjaarspracht

In het voorjaar tooien de bossen van de Vlaamse Ardennen zich met een uitbundig

tapijt van wilde hyacint, bosanemoon, speenkruid en muskuskruid. Maar naast deze klassieke voorjaarsbloeiers groeien er ook zeldzaamheden die eigenlijk in zuidelijker regionen thuishoren. Paarse schubwortel, spekwortel, gevlekt longkruid en donkere ooievaarsbek zijn hier – al dan niet met opzet – door toedoen van de mens terechtgekomen, maar gedijen uitstekend in het wild. Qua fauna prijken op het visitekaartje van de streek de zeldzame vuursalamander en de grote gele kwikstaart.

Een aantal van die paradepaardjes krijgen we beslist te zien tijdens onze daguitstap. Die brengt ons 's morgens naar het Bos t'Ename en in de namiddag gaat de ene helft van de groep naar het Ingelbos te Zulzeke terwijl de andere een geologische verkenning van de Kwaremont meemaakt.

### Bos t'Ename

Ename is zo'n plaats waar het verband en het verbond tussen natuur en cultuur duidelijk voelbaar zijn. Al in de prehistorie vestigde zich hier een nederzetting. Later kwamen er achtereenvolgens een Frankische villa, een Ottoonse burcht en een Benedictijnerabdij die onder het



© GeertAnn



Franse bewind verviel tot buitenverblijf voor een adellijke familie en uiteindelijk tot een ruïne die op het einde van de 19de eeuw werd afgebroken. Het Provinciaal Archeologisch Museum Ename schetst met de meest vooruitstrevende moderne technieken een beeld van deze ontwikkelingen. En het bijzondere is dat heel die evolutie ook af te lezen valt in het omringende landschap. Met name in het historisch én ecologisch uitzonderlijk waardevolle Bos t'Ename.

Bos t'Ename beslaat een hondert hectare en bestaat eigenlijk uit twee gescheiden beboste kernen omsloten door weilanden en akkers doorsneden met hagen en knotbomen. Bij een recente inventarisatie is er méér dan een derde van alle plantensoorten die in Vlaanderen voorkomen, teruggevonden. Er broeden ruim zestig vogelsoorten en het bos is een thuis voor zoogdieren als bunzing, wezel, hermelijn, vos

↑ De paarse schubwortel, een van de paradepaardjes van de Vlaamse Ardennen.

↓ Voorjaarsbos in de Vlaamse Ardennen: één groot tapijt van boshyacinten



en eikelmuis. In de poelen huizen vier soorten watersalamanders, waaronder de zeldzame kamsalamander. Er komen ook een dertigtal dagvlindersoorten voor.

Deze natuurrijkdom is te danken aan de verscheidenheid aan biotopen die is ontstaan door de eeuwenlange exploitatie van het bos. Al in de vroege Middeleeuwen was het bos een bron van timmerhout, brandhout en houtskool. Grote delen waren 'gemene gronden' die door de hele dorpsgemeenschap mochten gebruikt worden voor het weiden van hun dieren. Het huidige beheer zet die traditie verder: vandaag lopen er opnieuw runderen en paarden vrij in (een gedeelte van) het bos.

Onze gidsen bij de verkenning zijn de conservators Guido Tack – mede-auteur van het boek "Bossen in Vlaanderen" – en Ugo Sansen. Het belooft dus bijzonder interessant te worden!

## Ingelbos

In de namiddag neemt gids Filip Keirse een groep mee naar het Ingelbos. Dit typisch Vlaamse Ardennen-bosje ligt op de flank van de Hotondberg, niet ver van de bekende windmolen. Het is nog geen vijf hectare groot, maar bijzonder interessant. Omdat het te midden van de weilanden ligt, is het er bijzonder rustig, wat vele broedvogels weten te appreciëren. Leuk zijn de mezenestkastjes die op borsthoogte zijn opgehangen zodat je er makkelijk in kan kijken. De flora is rijk en afwisselend door de aanwezigheid van een brongebied. Voor natuurbeheerders is het Ingelbos een interessant studieobject omdat er een omvorming van naaldhout naar loofbos aan de gang is.

## Kwaremont

Dat geologie geen saai bedoening hoeft te zijn, bewijst onze gids doctor Marie-Christine Gottingy tijdens de andere namiddagwandeling. Ze leidt ons rond op de Kwaremont en leert ons het landschap te "lezen". Waarom ligt de dorpskom van Kwaremont hier en niet een paar honderd meter verder? Hoe kwamen die lijnrechte richels op de heuvelflank tot stand? Waarom ligt het diepste punt van de vallei niet precies in het midden? Vragen die stuk voor stuk een boeiend antwoord opleveren.

Van Marie-Christine Gottingy verschijnt overigens in maart het boek "Levend landschap in de Vlaamse Ardennen", waarin ze het geologische verhaal van de regio uit de doeken doet en een hele resem wandeltips geeft om de sporen hiervan in het landschap te ontdekken.

Onze uitstap naar de Vlaamse Ardennen belooft dus bijzonder boeiend te worden. Niet alleen voor volwassenen overigens. Tijdens de voormiddagwandeling zorgen onze eigen mensen van de Groene Specht voor de begeleiding van de kinderen. En in de namiddag organiseert de JNM-afdeling van Oudenaarde voor een natuurspelnamiddag.

Een uitstekende kans om er eens met het hele gezin op uit te trekken!

Marc Bruneel

# Stap mee op de bus naar de Vlaamse Ardennendag!

### Programma ter plaatse:

9 – 12 u.

- Wandeling in Bos t'Ename

12 – 14 u.

- lunchpauze (drank, bio-hotdogs en mattetaarten ter plekke verkrijgbaar)

- gelegenheid tot bezoek aan de milieubeurs

13 – 17 u.

- Spelnamiddag voor kinderen

14 – 17u

- Geleid bezoek aan Ingelbos of
- Geo-wandeling Kwaremont

**Afspraakplaats:** parking Cultureel Centrum Westrand, Kamerijklaan, Dilbeek

**Vertrek:** 7u45 u / **Terug:** ca. 19 u

### Deelname in de kosten:

*volwassenen:* leden: 12 €  
niet-leden: 18 €

*kinderen* leden: 6 €

niet-leden: 9 €

**Meenemen:** lunchpakket, laarzen of waterbestendig schoeisel

### Inschrijven

bij Louis De Leeuw vóór 15 april

☎ 02/569 27 28

✉ [louisdeleeuw@skynet.be](mailto:louisdeleeuw@skynet.be)

A.u.b. melden of de kinderen meedoen aan de spelnamiddag in Oudenaarde

### Betaling

- graag vooraf op rekening

000-3250101-19

- uiterlijk bij vertrek

## natuur•dilbekenaren

*In deze nieuwe rubriek laten we telkens één van onze leden aan het woord. Ze vertellen ons over hun engagement als vrijwilliger, vroeger en nu. Eerste in de rij: Willy Paessens, onze nestor.*

Willy Paessens (°1938, Evere) is één van de eerste leden van de vzw Belgische Natuur- en Vogelreservaten, voorloper van Natuurpunt. Hij werd lid tijdens de eerste activiteit van de BNVR, de opening van reservaat “De Zegge” in Lichtaart begin jaren 60, en draagt stamnummer 64. Als rasechte Brusselaar – getrouwd met Mimi in 1963 en in Ganshoren gewoond tot 1989, dan “gesettled” in Dilbeek – werd hij in 1966 actief bij de Brusselse afdeling van Wielewaal (gesticht in 1949). In 1968 werd hij bestuurslid, eerst als hulpsecretaris, later als secretaris. Dat bleef hij tot



# Onze nestor: Willy Paessens

1976. Nadien werd en bleef hij natuurgids, vogelringer en diepzeeduiker en blijft hij zich tot vandaag inzetten voor het natuurbeheer van 2 kasteeldomeinen in Brussel. In de jaren '70 en '80 was hij ook actief in de bredere milieubeweging (BRAL, Jets Leefmilieu, Werkgroep Leefmilieu Ganshoren). De afgelopen 3 jaar zette hij zich volledig in voor Natuurpunt Dilbeek.

Willy: “Toen we jong waren mochten we wel eens mee met vogelvangsters. Honderden vogels bleven in de netten zitten. Vogelvangsters kregen toen – in de jaren '40 – 1 frank voor een dode zangvogel en zelfs 150 frank voor de poot van een roofvogel (die premie kwam van de Belgische Duivenbond). Zo leerde je snel een aantal vogels kennen. Ook de scoutsbeweging wekte onze belangstelling voor natuur.”

*Hoe ging het er in de jaren '70 aan toe bij Wielewaal Brussel?*

Willy: “Wielewaal Brussel was een bijzonder grote afdeling, die zich uitstrekte over 45 gemeenten, tot in Dilbeek en Halle, met mensen uit alle lagen van de bevolking. We waren vooral “vogelaars” en organiseerden elke 14 dagen een vogelkijkactiviteit (b.v. trekwaarnemingen). In de win-

↑ Willy in actie tijdens de nieuwjaarswandeling op de Thaborberg

↓ Brabants gedeputeerde Jean-Pol Olbrechts overhandigt een kettingzaag

ter werd een dia- of filmvoorstelling gegeven en in de zomer een reis naar de Alpen of zo. Er waren in die tijd tot 250 leden. Vergaderingen vonden plaats in de zaal “Graaf van Egmont”, maar voordien nog in de Plantentuin van Meise. Als secretaris stond ik in voor het tweemaandelijks tijdschrift Zennegroen, dat gestencild werd in de kantoren van de Westrand. Dat was trouwens onze enige activiteit in Dilbeek – er waren nooit uitstappen naar de Wolfsputten of zo. De Wielewaal had ook OSC's (ornitologische studiecentra) in de gemeentelijke bossen van Jette (Poelbos, Laarbeekbos, ...). De overwegend Vlaamse Wielewaal werd er echter onder FDF-druk opzijgezet. Voor een bezoek aan het



Poelbos kun je nu terecht bij het overwegend Franstalige CEBO (Commission de l'Environnement de Bruxelles-Ouest).”

*Wat waren jullie belangrijkste verwezenlijkingen?*

Willy: “Ik denk dat we vooral naam hebben gemaakt met de uitgave in 1975 van de inventaris van de vogels van Brabant (1900-1974) onder het voorzitterschap van Paul Herroelen. Het is een standaardwerk dat nog altijd geciteerd wordt. Mimi heeft het getypt. Er werden 200 exemplaren van gestencild. Aansluitend hebben we dan voor de Randfederatie Asse een studie gemaakt van 300 groengebieden, zowel botanisch als ornitologisch. Ik herinner me nog mijn ontvangst in het Dilbeeks gemeentehuis door toenmalig burgemeester Vergels, die voorzitter van de Randfederatie was. De studie werd in 1977 afgerond en geldt als oudste referentiewerk. Ikzelf heb de organisatie ervan verzorgd en was betrokken bij de inventarisatie van een 10-tal gebieden”.

*Hoe verging het intussen de Brusselse natuur?*

Willy: “Er werden in de jaren '70 talrijke acties gevoerd onder impuls van de Brus-



selse Raad voor Leefmilieu (BRAL), waar ik medestichter van ben. Zo herinner ik me nog de eerste Fietseling in Brussel, met de groene fietsers van Luk Vesteylen, en onze strijd tegen de aanleg van het Boudewijnpark. We organiseerden een grote betoging met als resultaat dat we de aanleg konden afremmen en bijsturen in goede richting. We werden toen zelfs uitgenodigd door de minister om advies te geven. Er waren ook acties tegen de aanleg van de A9”.

*Je doet nu al 40 jaar vogelwaarnemingen. Al 30 jaar volg je de domeinen Ossel*

↑ De roerdomp in paalhouding: dat zie je maar een paar keer in je leven...

*en Hagenkasteel nauwgezet op. Hoe heb je de vogelstand zien evolueren?*

Willy: “Negatief. Zowel het aantal soorten als de aantallen op zich zijn sterk afgenomen. Waar vind je nu nog de leeuwerik, piepers, geelgors, matkop? Die laatste heb ik vorig jaar nog 1 keer gehoord op de Thaborberg. Die achteruitgang hangt samen met wat nu het verdwijnen van kleine landschapselementen wordt genoemd; houtkanten en smalle stukjes langs grachten en tussen percelen, waar bijvoorbeeld de patrijs kan broeden. Gelukkig is er een herstel van de roofvogels. Die werden vroeger gewoon vernietigd en zijn nu beschermd. Na de sperwer is nu ook de havik terug. Ik ben er zeker van dat dit ook mogelijk is voor de kleinere vogelsoorten als die kleine landschapselementen hersteld worden. Het wordt echter niet makkelijk om dit in praktijk te brengen.”

*Wat was je merkwaardigste waarneming tot dusver?*

Willy: “20 jaar geleden heb ik de tot dus-

ver enige waarneming gedaan van het wouwaapje in Brussel, met name in de moerassen van Jette. Het wouwaapje is een uiterst zeldzame kleine reiger. De vogel nam er bovendien de paalhouding aan, zoals de roerdomp op onze uitstap naar de Uitkerkse Polders vorig jaar. Dat zie je maar een paar keer in je leven! De mooiste waarneming vind ik nog altijd een rode wouw als ie vliegt. Wat planten betreft, vind ik het voorkomen van de tongvaren op de Thaborberg toch heel speciaal”

*Deze opmerking brengt ons bij de Thaborberg. Een wens voor dit jaar?*

Willy: “Ik heb nu genoeg stof voor een boek over de Thaborberg, een gebied dat in de jaren 70 gered is door één van die talrijke actiecomités, die toen hebben geijverd voor het behoud van de groene rand. Ik zou ze graag allemaal vermelden in dat boek: hun geschiedenis mag niet verloren gaan.”

Nog vele jaren, Willy!  
Eric De Jonge

## Zwaluwen in Dilbeek

Zoals in het verleden is dit een lenteoproep tot onze leden om aandacht te schenken aan de nog resterende zwaluwen in onze gemeente. Deze zomervogel wordt vanaf eind maart tot midden april in onze gemeente verwacht. De vogels hebben nu reeds hun winterkwartier in tropisch Afrika verlaten en zijn op terugweg naar hun nestgebieden in ons land. Graag hadden we de datum geweten wanneer u deze vogels opmerkt of beter nog als ze bij u aankomen. Laat u ons iets weten? Weet u ze wonen? Graag een seintje. Hierbij het resultaat van de studie over het voorkomen van zwaluwen in onze gemeente. Het re-

sultaat is helaas niet volledig. U kan ons helpen dit te vervolledigen en helpt daarmee de zwaluwen die onze lentebode zijn. Als u gegevens hebt stuur die naar volgend adres. Dank bij voorbaat.

Vogelwerkgroep Natuurpunt Dilbeek  
p/a Paessens Willy  
M. De Coenelaan 28  
1700 DILBEEK  
tel: 02/466.43.90  
E-post: <paessenswilly@scarlet.be>

	Boerenzwaluw				Huiszwaluw				Gierzwaluw			
	2003		2004		2003		2004		2003		2004	
Deelgemeente	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
Dilbeek	2	1	6	4	-	-	-	-	?	2	10?	2
Groot-Bijgaarden	-	-	2	2	11	9	14	10	?	-	?	>1
Sint-Ulriks-Kapelle	4	2	3	2	-	1	-	1	?	1	?	1
Sint-Martens-Bodegem	10	8	7	6	7	5	8	5	-	-	-	-
Itterbeek	10	3	13	4	3	3	5	4	-	-	-	-
Schepdaal	23	8	21	8	-	-	3	1	-	-	-	-
<b>Totalen</b>	<b>49</b>	<b>22</b>	<b>52</b>	<b>26</b>	<b>21</b>	<b>18</b>	<b>30</b>	<b>21</b>	<b>?</b>	<b>3</b>	<b>10?</b>	<b>4</b>

Tabel : Resultaten van de zwaluwinventarisatie in Dilbeek tijdens de periode 2003 – 2004  
N = aantal nesten – S = aantal sites (plaatsen waar zwaluwen nestelen)



## natuur in de kijker

*In deze nieuwe rubriek stellen we telkens één Dilbeeks natuurgebiedje in de kijker. Eerst aan de beurt: de Wereweide in Schepdaal. Een plekje om eens te bezoeken op een mooie lentedag...*

Het natuurgebied de Wereweide ligt aan de Zeypweg, achter de kerk van Schepdaal en is makkelijk bereikbaar via het Pedemolenwandelpad dat vorig jaar werd bewegwijzerd en ingewandeld onder impuls van de milieuraad. Het gebiedje bestaat uit een droog en hellend bovenbos, een nat benedenbos en een moerassig weiland. Voorbije decennia was er vooral sprake van natuuraftakeling, ondanks de natuurbestemming op het gewestplan.



# Wereweide

Knotwilgen werden niet meer geknot en kwijnden weg, houtkanten werden niet meer onderhouden, iepen stierven af en werden niet vervangen, er werd een on-aangepaste begrazing toegepast en, nog erger, het bronbeekje dat door het gebied loopt was verworden tot een open riool en werd bovendien gekanaliseerd met betonelementen. Gelukkig bleef de flora nog bekoren met b.v. mooie voorjaarsbloeiers in het bosje, pinksterbloemen en koekeksbloemen in het weiland en meidoorn in de houtkanten.

Eind jaren negentig kon de gemeente het gebiedje kopen en het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën maakte een natuurinrichtingsplan op, dat werd uitgevoerd door de groen-arbeiders van Pro Natura vzw uit Halle, onder begeleiding van de milieudienst. Er werd in eerste instantie gekozen voor herstel van houtkanten en knotwilgenrijen, maar ook voor natuureducatieve inrichtingsmaatregelen. De Schepdaalse basisschool De Klimop ligt immers vlakbij. In het laagste gedeelte van het weiland werd een nieuwe amfibieënpool gegraven en een houten platform aangebracht, om de poel bereikbaar te maken voor kinderen (en wandelaars). De Klimoppers werden peter van

De Wereweide, werkten in juni vorig jaar het wandelpad door het bos af met houtsnippers en ruimden al het zwerfvuil op.

Er is echter nog werk aan de winkel. Zo kan de poel nog beter bereikbaar gemaakt worden en is er nog maar een begin gemaakt van het herstel van de Doornbeek. Het afvalwater werd weliswaar afgekoppeld door Aquafin en afgeleid naar een pompstation en collector onder de Zeypweg (een pompstation dat overigens landschappelijk bijzonder storend is), maar de betonelementen zijn er nog, en die belemmeren uiteraard de ontwikkeling van beekflora en -fauna. Met andere woorden de beek is nu wel proper maar steriel. Van die zuiverheid zijn we overigens nog niet helemaal zeker. Het effect van mogelijke overstortvervuiling bij hevige regenbuien moet nog afgewacht worden. Bij wijze van proef haalden de groenarbeiders een paar betonelementen weg en brachten vlechtwerk aan. Er wordt gehoopt op een snelle kolonisatie van de beekbedding en op de verbeterde migratie van amfibieën van bos naar poel en omgekeerd. Het oppervlaktewater wordt echter nog te snel geëvacueerd uit het gebied. Het is belangrijk dat het water langer geborgen wordt in de Wereweide, belangrijk voor de natuur

↑ De nieuwe amfibieënpool in de Wereweide.

↓ Het pompstation van Aquafin is jammer genoeg geen toonbeeld van landschappelijke integratie.

maar ook om piekdebieten benedenstrooms te beperken: de Doornbeek mondt uit in de Zierbeek, die naar Sint-Martens-Bodegem loopt. Bijkomende waterbergende maatregelen dringen zich op. Positief is dat de gemeente voor het eerst een beheersovereenkomst zal afsluiten met een plaatselijke landbouwer, die het graasbeheer op de weiden zal verderzetten, maar wel op extensieve wijze. Het aantal koeien is beperkt, ze worden laat ingeschaard en de meest moerassige zones zijn afgezet. De landbouwer kan er bovendien een flinke cent aan overhouden dank zij de Europese subsidies voor natuurbeheer.

Wie nu al een beeld wil krijgen van de Wereweide surf naar [www.deklimop.be](http://www.deklimop.be). Raymond Berlinger, directeur van De Klimop én verwoed natuurliefhebber, heeft er prachtige foto's van hun natuurgebiedje opgezet. Maar ga de natuur er ook life bewonderen! *Eric De Jonge*



## weetjes / waarnemingen

Deze pagina staat open voor mensen die graag hun kennis en hun waarnemingen met anderen delen. Iets interessants gelezen? Maak er eens een korte samenvatting van. Iets bijzonders gezien? Laat het ons weten. En natuurlijk is het leuk als u er zelf een illustratie bij kan leveren, maar een noodzaak is dat niet. Stuur uw bijdragen naar Marc Bruneel (zie voorpagina voor contactgegevens).

### Winterse molshopen: waarom?

Is het u ook opgevallen dat zo half januari plotseling overal molshopen zijn opgedoken? Van de polderweiden in de Westhoek over de tuin van mijn broer in Lovendegem tot in het weiland aan de terminus van tram 19 te Groot-Bijgaarden. Overal molshopen. Nochtans zitten de regenwormen 's winters diep in de grond en is het nog te vroeg voor de paartijd. Waarom dan die activiteit aan de oppervlakte? Wie een verklaring weet, geeft een seintje aan Marc Bruneel.

## Camouflageexpert infiltreert het noorden

De gehakkelde aurelia is een expert op het gebied van camouflage. Niet alleen lijkt de rups op een vogeluitwerpsel, de vlinder weet zich 's winters zo goed te verstoppen dat maar weinig natuurliefhebbers hem dan – in boomholten en dergelijke – vinden. De gehakkelde vleugelranden wekken de indruk dat het dier aan de bramen is blijven hangen, maar in feite is het een camouflagemiddel, dat zich door natuurlijke selectie heeft ontwikkeld.



↑ De rups lijkt op een vogel-poepje

↓ De gehakkelde aurelia houdt van zonnen

De vlinders die de winter overleven, paren in maart en april en brengen een eerste generatie voort die in juni vliegt en licht van kleur is. Deze zorgt voor een tweede, donkerder generatie in augustus, die weer overwintert.

De gehakkelde aurelia houdt van warmte en vindt het heerlijk zich urenlang met uitgespreide vleugels in het zonnetje te koesteren. Hij leeft gewoonlijk solitair en heeft favoriete uitkijkposten, zoals be-



paalde bladeren. Hij leeft soms in een gebiedje van een paar vierkante meter, waarin hij nectar opneemt uit braambloemen, distels, knooppkruid. Ook bezoekt hij vaak een bloeiende tuin. Hij is niet dus erg kieskeurig qua biotoop. Ook zijn rupsen niet: die vreten brandnetels.

Daarom behoort hij tot de schaarse soorten die het goed doen in Vlaanderen. Tussen 1980 en 2000 verlegde hij zijn noordelijke areaalgrens van Nederlands Limburg en Brabant naar de Waddeneilanden! Dank zij de wereldwijde opwarming kan deze koukleum dus het noorden veroveren. *Lieven Roeseems*

## Eekhoorninvasie!



↑ De eekhoorn is terug van weggeweest in Vlaanderen. Dit jaar werd hij al drie keer opgemerkt in Dilbeek. Misschien vestigt hij zich hier wel voorgoed...

In de jaren '60 kende de West-Europese populatie van rode eekhoorns een sterke terugval, waarschijnlijk ten gevolge van een epidemie. Geleidelijk aan kwam er beterschap en vandaag gaat het ook in Vlaanderen goed met eekhoorn. De voorbije tien jaar zijn de aantallen alsmaar toegenomen. Ze duiken op tot in de kleinste bosjes en zelfs in tuinen. Maar dat betekent niet dat ze zich daar ook metterwoonst vestigen.

De bepalende factor is het voedselaanbod. Kleine bossen worden maar gekoloniseerd als er voldoende interessante voedselbronnen zijn, zoals hazelnoten, beukenootjes, kastanjes of zaadkegels van naaldbomen. Tussen haakjes: eikels eet hij maar met lange tanden, want ze bevatten te veel looizuren. In naaldbossen, waar het voedselaanbod hoog is en gelijkmatig gespreid, beslaat het leefgebied van een eekhoorn 2 tot 5 ha. In loofbossen schommelt het voedselaanbod meer en liggen de bronnen verder uiteen. Daar heeft een eekhoorn 10 ha of méér aan levensruimte nodig.

In de omgeving van Dilbeek bevinden zich een aantal gekende populaties: in het park van Gaasbeek, in het Liedekerbos, in het Kravaalbos te Meldert en in domein Steenhault te Vollezele. De laatste twee vestigingen zijn overigens niet spontaan: de soort is er uitgezet. Als de populatiedichtheid toeneemt gaan individuen over langere afstand op zoek naar een nieuw leefgebied. Erg ver trekken ze

niet: tot maximaal 4 km. Bij deze migraties benutten ze de beschutting van hagen, bommenrijen en houtkanten. De landschapsstructuur is dus van groot belang bij de verspreiding van de soort.

In de voorbije jaren liet de eekhoorn zich sporadisch zien in Dilbeek. Zowel in 2003 als in 2004 was hij aanwezig in de omgeving van het Wivinaklooster. Ook uit Vlazendaal en het oude kasteelpark van Itterbeek kwamen meldingen. Deze winter kwam er dan plots een kleine invasie: eind januari/begin februari liepen niet minder dan drie waarnemingen binnen op een goede week tijd. Eén langs de Ninoofse steenweg aan de Steenpoel-golf, één in de Wolfspuiten en één in een tuin te Sint-Ulriks-Kapelle. Misschien is bij een van de omringende populaties een exodus aan de gang. Het zou mooi zijn als dat leidt tot de vestiging van de eekhoorn in Dilbeek. We kijken er alvast naar uit. Net als u, waarschijnlijk. Ook letterlijk, hopen we. En als u hem dan ziet: graag een seintje... *Marc Bruneel*

# Vogels voeren en beloeren in Dilbeek

## Wandelingen op de Thaborberg 2005

Zondag 6 maart 2005 om 14u

### Prille lentewandeling

De lente komt eraan, tot het einde van de maand zal de gemiddelde temperatuur met 3,6 ° C oplopen. De Thaborberg geeft nu zijn geheimen prijs, zijn lentebloeiërs! Ons maandthema is dan ook eenvoudig "Lentebloeiërs".

Het aanbod van de bloemenpracht is overweldigend en het aanzicht ervan is een gemakkelijke manier om de lentebloeiërs te leren kennen. Bosanemoontjes en narcissen, tapijten van daslook en speenkruid dringen zich aan de bezoeker op. Maar aan bloemenplukken wordt niet gedaan!

Oren gespist! De tijf-tjaf, een klein vogeltje en een gevleugelde lentebode is mogelijk terug vanuit het verre zuiden. Bij zonnig weder kan het hier overwinterende citroentje (gele vlinder) zich vertonen.

### De Thaborbergwandelingen

Bijeenkomst op de privé-parking van het Michielsheem gelegen aan de Kattebroekstraat, 199 - Dilbeek. Afrit nr. 12 van de Ring richting St-Agatha-Berchem - Brussel

Gids: Paessens Willy, tel: 02/466.43.90 Stevig schoeisel of laarzen zijn aangeraden. Kledij volgens de (verwachte) weersomstandigheden. Verrekijker, foto-apparaat, planten- en vogelgids zijn nuttig. Het wandelpad is niet geschikt voor kinderwagens. De deelnameprijs is 1 Euro per persoon en gratis voor leden van Natuurpunt. (Alle 150 afdelingen van Vlaanderen). De wandelingen gaan door, op de eerste zondag van elke maand, alternerend 's voormiddags of 's namiddags en duren doorgaans een tweetal uur. *Willy Paessens*



↑ De koolmees werd dit jaar in Dilbeek nr. 1

### Tabel 2: Soorten

Merel
Spreeuw
Huismus
Heggenmus
Roodborst
Houtduif
Turkse Tortel
Koolmees
Pimpelmees
Staartmees
Ekster
Zwarte Kraai
Vlaamse Gaai
Grote Bonte Specht
Vink
Groenling
Winterkoning
Zanglijster
Boomklever
Boomkruiper
Halsbandparkiet
Fazant
Eekhoorn

Zoals vorig jaar deed Natuurpunt Dilbeek mee aan de Internationale vogelteldag van 5 en 6 februari '05. Helaas ontving ik maar 7 telformulieren waarvan 5 bruikbaar, tegenover 14 formulieren in '04.

In tabel 1, de "Top 10". In volgorde de meest voorkomende vogelsoorten op de voederplaatsen tijdens die twee dagen. Naargelang de voederplaats, het voedsel of omgeving kunnen sommige soorten meer aanwezig zijn of wordt er een grotere verscheidenheid waargenomen. In tabel 2 alle waargenomen soorten.

Zo zijn er in de tuin van de familie Plas in St. Ulriks-Kapelle 9 Koolmezen en 8 Pimpelmezen op eenzelfde moment waargenomen. Uitzonderlijk? Neen. In het bos naast haar tuin zijn er 16 nestkasten. Allen sinds jaren in gebruik. De vogels hebben steeds een gedekte tafel bij de familie Plas. Opmerkelijk is de waarneming van een Eekhoorn. In het Vrijtboos (Asse), niet ver vandaar, werd in '03 het leger van de eekhoorn in een nestkast voor Bosuil aange troffen. Bij de familie De Jonge, onze voor-

Tabel 1: Top 10

	Soort (5 & 6/2 samen)	% in tuinen
1	Koolmees	100
2	Merel	88
3	Roodborst	88
4	Pimpelmees	77
5	Houtduif	66
6	Turkse tortel	66
7	Spreeuw	66
8	Heggenmus	66
9	Huismus	55
10	Staartmees	33

zitter, is er een grote verscheidenheid van vogels (16 soorten) waargenomen. Naast hun tuin is er een afgesloten en verwilderd park. In mijn tuin, met hoge bomen in de onmiddellijke omgeving, heb ik regelmatig groepen van 15 en meer spreeuwen. Ik voeder tafel- en keukenrestjes op de grond.

*Willy Paessens*

## VELT activiteiten

vrijdag 18 maart, 20u

### Ecologische verven en beitsen

voordracht Lowie Reyntiens (Ecolife)  
Recreatiecentrum Iitterbeek  
Keperenbergstraat 37, 1701 Iitterbeek  
i.s.m. Milieuraad Dilbeek

vrijdag 22 april, 20 u

### Timmeren met Europees hardhout

voordracht Wim Collet  
Oude Tramstatie,  
Ninoofse steenweg 57, Eizeringen

zondag 22 mei

**Open Tuin** bij Dirk Kerckhofs  
Sint-Elooistraat 6, St-Martens-Bodegem



Wij hamsteren jouw lege inktpatronen\*

**Breng je lege inktpatronen en tonercassettes naar onze containers!**

De eerste vind je in de Westrand in de gang naar de bibliotheek. De tweede staat voor de deur bij René Vlamir, Dr. R. Lambrechtslaan 57 1700 Dilbeek en is 7 dagen op 7 de klok rond bereikbaar...



## De Nacht van de Duisternis

De sterrenhemel is een boeiend fenomeen. Maar sterren kijken wordt alsmoer moeilijker in Vlaanderen. De Nacht van de Duisternis wil ons bewust maken van de problematiek van de nachtelijke lichthin- der. Daar gaat de presentatie van Bruno Raeymaekers van de Vereniging voor Sterrenkunde dan ook over. Maar daarna trekken we langs

duistere paadjes – goede stapschoenen aanbevolen! – naar een donkere plek waar mensen van de VVS hun telescopen gaan opstellen. Op de weg terug is een verrassing voorzien. Kinderen krijgen een aangepast programma. Afspraak op 19 maart om 20 u. in de Gemeenschapslokalen aan het marktpleintje van Gaasbeek (Donkerstraat 32).



## De Groene Specht kriebelde...

Twintig spechtjes waren present om vanalles mee te maken tijdens de Kriebeldag van 30 januari in het Museum voor Natuurwetenschappen. Eerst gingen ze nog gauw eens kijken naar de dino's, die we – wegens verbouwingswerken in het museum – een hele poos niet meer zullen zien. De Kriebeltentoonstelling had voor elk wat wils: je kon er sprinkhanen proeven, om ter snelst vliegen meppen, in een spinnenweb kruipen, verdwalen in een geurendoolhof, een supersnelrottende hamburger bestuderen, het gewriemel van mieren en huisstofmijten waarnemen, enz. Matthias wist ons wel te vertellen dat een mens per jaar gemiddeld 14 insecten inslikt (ongewild welteverstaan). Als volleerde kriebologen trokken de Spechtjes naar huis. *Eric*

### Vlaamse Ardennendag

#### VROEGE BLOEIERSWEDSTRIJD

Wie meegaat naar de Vlaamse Ardennen op zondag 24 april (zie aankondiging elders in dit blaadje) en goed oplet, krijgt van ons een knuffel. Het enige wat je moet doen is oog hebben voor de talrijke vroege bloeiers in het Enamebos (ochtendwandeling). Welke komen er voor en hoe heten ze én welke komen er niet voor? Als je vooraf al eens bladert in een flora, kun je de vragen bijna vooraf beantwoorden. *Eric*



zaterdag 12 maart, 14-17u

#### Costa Rica (piepers\*)

Activiteit rond thema Costa Rica van de coole wereldwinkel van Lennik.

**Waar:** bib van Lennik (dicht bij kerk van Sint-Martens-Lennik)

zondag 13 maart, 14 -17 uur

#### Ontmoet de kikker (ini\* + gewoon\*)

Natuurlijk zijn ook de pad en de salamander van de partij. Leer er wat bij over amfibieën. Sander de Salamander, Zebra de Pad, Fredje de Kikker wachten vol ongeduld op het opkikkertje.

**Waar:** bij Niels Verhasselt thuis, Molenstraat 94, 1700 Sint-Martens-Bodegem (vlak aan het station)

Zaterdag 9 april, 14- 17 u.

#### Voorjaarsbloeiers-bos-wandeling

(ini\* + gewoon\*)

Het is voorjaar, de lente kriebelt in ieders buik, Neigembos (tussen Gooik en Ninove) lokt nieuwsgierige JNM'ers om zich te storen in het rustige actieve bosleven

**Waar:** kapel van Bevingen, wegwijzers vanaf de baan Ninove-Halle  
Info: sander\_van\_haver@hotmail.com

Zaterdag 16 april

#### Bomspotting (ini\* + gewoon\*)

Bomspotting-actie waar onder andere JNM nationaal aan meedoet.

Info: Tijs Boelens – tijsb@tiscali.be.

\* piep=8-12 jaar, ini=12-15 jaar, gewoon=tot 25 jaar



## Beste natuurvriendjes, Torretje gaat trouwen...

Eindelijk is de grote dag voor het huwelijk in zicht. Majsje had al een week over buikpijn gepraat. "Ik wil je toch nog wat vertellen voor we gaan trouwen," had ze gezegd. "Ja, wat is er, liefje?" "Ik heb altijd buikpijn, dat duurt nu al een week." "Dat zal wel de spanning zijn, schat." "Ja maar, het is niet alles, ik moet altijd windjes laten." "Dat is nu toch niet erg, Majsje." "Toch wel, schat. Ze stin... euh, ruiken zo erg en als ik dan ik bed in je schoot lig en dan..." "Dat zou toch nog niet zo erg zijn, maar laten we eens kijken wat we er tegen kunnen doen."

Torretje ging naar zijn bibliotheek en nam een boek. "Ziekten en kwalen en wat we er tegen kunnen doen." Hier hebben we het tegen darmgassen drie maal per dag een kopje thee van venkelzaad. Majsje volgde de raad en ja hoor, twee dagen

later was ze van de darmgassen verlost. Ze besloot de thee nog enkele dagen langer te drinken omdat hij zo goed hielp en omdat ze hem lekker vond.

En dan is het zover. Huwelijksplechtigheden zijn bij de kabouteren altijd eenvoudig, ze gebeuren altijd bij volle maan. Als de maan onzichtbaar is achter de wolken komen er glimwormen bij te pas die fluorescerende pakjes dragen. Dit gebeurt maar zo zelden omdat het voor de wormen zo een zwaar karwei is.

Beide jongelui geven elkaar het ja-woord onder de geboortebom van het meisje. Daarna wisselen ze hun mutsen uit. Die mutsen zullen ze hun hele leven dag en nacht dragen. Een kabouterenvrouwje wil wel in haar bloetje rondlopen, maar haar muts zal ze nooit afzetten. In aanwezigheid van haar ouders en enkele goeie vrienden worden de namen van de gelukkigen en de datum van het huwelijk in een siersteen gegrift. Die zal later midden op de schouw staan.

Na het feestmaal gaat het jonge paartje meteen op huwelijksreis. Die werd door Torretje voorbereid. Wilde ganzen en zwanen zorgen voor de rest. Ze overnachten in holle bomen, konijnenpijpen en onbewoonde vogelnesten. Op de terugreis bezoeken ze het koninklijke paleis en worden er voorgesteld aan de koning en de koningin die hun onderdanen graag bij naam kennen.

Uiteindelijk kwamen ze terug bij hun nieuwe huis... "Dat was heerlijk, interessant, maar nu wil ik toch een beetje rustig thuis zijn," zei Majsje. "Ik ook, schat." "Zullen we eerst heerlijk in bad duiken met een scheutje lavendelolie om te ontspannen?" Ze doken hun bed in onder een deken van zachte donsveertjes. Er werd heel wat geknuffeld en gekast...

Toen ze 's morgens - niet zo erg vroeg - wakker werden zei Majsje. "Dat was zalig, ik kan zo de hele dag wel in bed blijven." "Ik ook," zei Torretje, "maar ik heb honger en zou willen ontbijten." (wordt vervolgd...) *Hugo Leon*

### Een goed excuus

#### om langer op te blijven

## De Nacht van de Duisternis

Op zaterdag 19 maart is het weer Nacht van de Duisternis of beter Sterrenkijkavond. Terwijl Bruno Raeymaekers van de Vereniging voor Sterrenkunde een voorstelling geeft over lichthinder spelen de Spechtjes een sterrenspelletje. We maken kennis met enkele dieren aan de hemel en leren spelenderwijs wat lichthinder is. Nadien trekken we samen met de iets grotere mensen het veld in om te luisteren naar donkere verhalen en om naar de sterren te kijken. En wie weet is de uil van de partij. Niet vergeten: aangepast schoeisel.

De Nacht van de Duisternis gaat door in de Gemeenschapslokalen aan de Donkerstraat te Gaasbeek vanaf 20 u. *Eric*